

El botellot i els moviments de masses

«Un ús intensiu de l'espai públic com el que s'ha donat (i és de preveure que es continuï donant) genera conseqüències indesitjades»

Les festes de la Mercè han esdevingut l'escenari de la discòrdia d'un fenomen que s'arrossega durant tot l'estiu: les concentracions d'adolescents i joves en espais públics per divertir-se i consumir. El botellot ha obert telenotícies i cobert portades, provocat corredisses polítiques i assenyalat maldestrament responsabilitats; ha generat escàndol entre la bona gent que mai no ha estat problemàtica o bé que disposa d'una memòria selectiva entrenadíssima respecte de la seva pròpia joventut.

És clar que un ús intensiu de l'espai públic com el que s'ha donat (i és de preveure que es continuï donant) genera conseqüències indesitjades, la més destacada de totes és la incursió de bandes delinqüencials entre aquestes bacanals i la violència exercida per alguns aprofitant qualsevol guspira en l'ambient, com per exemple una incursió policial. Ara bé, com a narcòtic de conjuntura no és acceptable dir que això ha passat sempre, tot posant de referència experiències de diversió anteriors, i que ja veurem què passarà d'aquí a un temps quan l'oci nocturn reobri plenament i absorbeixi part dels participants de la festa. Tampoc se'n sortiran aquells que davant qualsevol problema disruptiu a la via pública recepten més policia.

El que resulta evident és que els botellots constitueixen un canvi d'escala respecte del model de festa, i que amb això expressen un desafiament polític i de gestió pública. A un nivell de diagnòstic passo a comentar què hi ha de particular en aquestes concentracions de festa i consum.

Són barates i més democràtiques. L'oci nocturn és car i subjecte a normes, a voltes draconianes. En força casos aquestes normes determinen qui entra i qui no als recintes, una selecció que en no poques ocasions és arbitrària i discriminatòria. En canvi, ocupar l'espai públic és barat (la consumició és a preu de súper) i no reglat, sense barreres d'accés per raons econòmiques, de condició o d'identitat. D'altra banda, la disponibilitat tecnològica portable actual permet generar el teu propi ambient. Per tant, és del tot racional agrupar-se fora dels espais de l'oci nocturn, sobretot per a aquelles persones amb menor capacitat adquisitiva (que són moltes).

Àmplia cobertura social de la convocatòria. Si abans de disposar de xarxes socials digitals aquestes convocatòries eren minoritàries i abastaven el grup de proximitat, ara convocar a la festa implica un potencial de connectivitat social amplíssim que transcendeix molt en el propi cercle personal i obre l'expectativa de noves coneixences i relacions. No és necessari que ningú en particular convoqui, és un agent col·lectiu indeterminat qui ho fa. Aquesta és la mateixa capacitat de connectivitat que omplia les places i els carrers a les primaveres àrabs 10 anys enrere. O és la que ara transforma un gorg solitari en una concentració popular aquàtica per culpa de qui havent-lo "descobert", s'hi fa la foto i la publica.

Sintonia estructural amb els moviments de masses de lleure. Aquestes concentracions massives de gent ampolla en mà té similituds evidents amb altres fenòmens d'alta intensitat de moviments i acumulació de gent. Ho veiem cada cap de setmana sense tant d'escàndol. Les escapades fora del municipi de residència són tan generals, abundants i recurrents que àmplies zones del país n'han rebut les conseqüències en forma de trinxada general del territori i excés d'interaccions socials no desitjades. Si a mi de jove m'haguessin dit que veuria un dia en què hi hauria gent fent cua per entrar a una platja o fer-se una foto al capdamunt de la Pica d'Estats, m'hauria fet un tip de riure. Els moviments de masses actuals prenen significació en el lleure i la recreació a una escala sense precedents, no en l'acció política, que era la significació dels moviments

de masses del segle XIX i bona part del XX. El cas és que la pauta que segueixen pel que fa a les convocatòries i al poder d'atracció de nous llocs i noves experiències és, a grans trets, la mateixa que convoca un botellot. La conseqüència és que ara resulta que tot de municipis del nostre país tenen una nova funció a acomplir: gestionar (limitant-les, ordenant-les) visites massives de personal.

Desafiament contra les institucions. La concentració de masses en l'espai públic en el període immediatament posterior a les diverses fórmules de desconfinament té un plus de desafiament enfront de les autoritats, com era d'esperar. Se m'escapa si de manera més o menys deliberada, des de juny d'enguany tant les institucions de govern com els mitjans de comunicació han estat en campanya permanent assenyalant els joves per la seva conducta gregària. El més fascinant de tot és que després del període més dur del confinament ha estat generalment assumit que hi ha hagut clares afectacions a la salut mental, especialment entre els més joves i grans, i que una causa radicava en l'aïllament de persones mentalment fràgils. Però un cop ha estat possible transitar el carrer, el tema recurrent amb concentració de moralina en forma de propaganda pública ha estat denunciar que es transitava. Bona part de la joventut, se m'escapa també si de manera més o menys conscient, s'ha anat carregant d'un ambient que se'ls anava tornant hostil. Quan hi ha hagut l'oportunitat de saltar-se les normes, s'han fet esclatar a l'engròs. També era d'esperar, perquè la transgressió i la joventut encara tenen un punt de connexió que es tradueix en comportament desafiant a l'autoritat.

Un mar de fons de desesperança. Quan passen coses com aquesta ràpidament hi ha qui diu que aquí hi ha un problema d'egoisme, d'individualisme, de manca de valors (quins?) i de dèficits educacionals; que les nostres societats s'han tornat permissives i pel que fa als més joves, sobreprotectores. Encara hi ha qui ho lliura tot a la manca de capacitat de les famílies (quines?) per socialitzar adequadament, quan resulta evident que la família convencional és una institució en caiguda lliure. No és motiu d'aquest article abordar aquesta mena de posicionaments. Només aventuro que soc pare sol de dos adolescents. Sé de què va el tema i com funcionem els pares i mares de la meva generació. Ens en podríem fer un tip de riure. També de mi. Un altre dia en parlem. Però el que jo vull indicar és que, amb tot, si partíssim de la certesa que totes aquestes mancances i/o males pràctiques a què fèiem referència fossin el motiu de les bacanals, i ho corregíssim a l'engròs, al capdavant acabaríem per visualitzar el rei nu. Perquè, parlant a efectes pràctics, què és el que tenen per segur aquests joves en termes de futur? Atenció, no què tindran de regalat, sinó si tenen alguna certesa universal relativa a la possibilitat de forjar-se el seu propi futur. El que vull dir és que més enllà de tota la xerrameca sobre l'esforç (que jo mateix insisteixo a inocular com a valor als meus fills), no hi ha cap mecanisme causal que relacioni directament l'esforç amb viure bé. Ras i curt: no hi ha contrapartides sistèmiques en favor de la construcció de la pròpia biografia al fet d'exercir una ciutadania responsable i virtuosa. I davant d'aquesta constatació que afecta l'experiència de vida de tantes persones en àmbits com el d'estudiar allò que vols, treballar amb estabilitat i en condicions laborals adequades o aconseguir (gràcies al teu propi esforç) l'emancipació essent jove, entre d'altres, de debò podem tenir l'expectativa que els nostres joves es comportin generalment i tothora amb virtuositat republicana?

Acabo. No tinc pronòstic de què passarà en endavant ni solució al problema perquè en l'horitzó no hi ha remei. Excepte en una qüestió: aquest forma d'ocupació de l'espai públic perdurarà, amb més o menys intensitat segons el moment o l'oportunitat. Raó per la qual convindrà gestionar-lo esmorteint les seves conseqüències indesitjades. Com s'ha de gestionar el moviment de masses de boletaires de darrera hora que fan via cap al Montseny com una marabunta.